

Jaarverslag 2018

Inhoud

	pagina
Voorwoord	2
Weersomstandigheden	4
Oeverzwaluwen	6
Rode Wouw	9
Visdiefjes	9
Uilen	12
Stenuilen	13
Bosuilen	15
Kerkuilen	16
Koekange en de Wijk	17
Nijeveen en de Veendijk	17
Wanneperveen en 't Hoge Land	19
Mastenbroek	19
Hooghalen	22
Torenvalken	22
Weidevogels	24
Gebiedje Zomerdijk	25
Gebiedje achter ziekenhuis	27
Gebied Nijeveen en Wanneperveen	28
Gebied Rijksomweg	28
Nestkastjes	29
Bijeneters	30
Kleine plevier	33
Gebiedje Dalfsen	34
Nestkastjes processierups	35

Voorwoord

Het seizoen zit er weer op. Wanneer je dan terug kijkt op de afgelopen maanden, dan besef je pas goed dat je weinig tot geen invloed kunt uitoefenen op het broedsucces van vogelsoorten. Weersomstandigheden bepalen nu eenmaal het succes van de broedgevallen van vele vogelsoorten. Grofweg kunnen wij stellen, dat de winter overgang in de zomer. Voorjaar hebben wij niet of nauwelijks gekend. Dit jaar hadden de weidevogels te maken met een koude start in maart. Dit kon je dan weer terugvinden in de aanvang van hun broedseizoen. De daarop volgende maanden waanden wij ons in Zuid-Europa. Prima voor de warmte minnende soorten zoals de Bijeneter, maar voor andere soorten zoals weidevogels niet echt optimaal vanwege de droge weide gebieden. Als vogelwerkgroep zie je dan dat de soorten, waarmee wij activiteiten verrichten het goed doen, terwijl een ander soort het minder doet. Voor onze vogelwerkgroep was het weer een druk seizoen. Uitbreiding van ons werkgebied en projecten namen nog al wat tijd in beslag. Ook de toename van het aantal vrijwilligers, sommige met weinig tijd en andere met wat meer tijd om activiteiten te verrichten, had onze nodige aandacht. Niet alles is in één seizoen op te lossen, dat spreekt voor zich. Wanneer wij bijvoorbeeld terugkijken naar de werkzaamheden bij de oeverzwaluwenwand bij Tweeloo, kunnen wij trots zijn op wat er allemaal gerealiseerd werd. Niet elke groepering krijgt zoveel vrijwilligers en materiaal op de been om zo'n klus te klaren. Soms is de uitbreiding van projecten niet uit te sluiten. Volgend jaar komt er een oeverzwaluwenwand bij. De aanleiding is de vestiging van een groot bedrijf in Meppel. Dit bedrijf heeft de verplichting om wat terug te doen aan de natuur. Wij hebben een overeenkomst afgesloten met dit bedrijf om hier invulling aan te geven. Samengevat zag dit seizoen er wat rommeliger uit dan andere jaren. Door de late start van de weidevogels werd het een seizoen die in vergelijking met de voorgaande jaren er wat anders uitzag. Sommige vogels trokken zich niet veel aan van het koude voorjaar, terwijl anderen later begonnen met het broedseizoen. Voor het plannen van de

werkzaamheden natuurlijk wat ingewikkelder. Terugkijkend kunnen wij stellen dat het een lang seizoen was omdat er in augustus nog een redelijk aantal jonge uilen in de nestkasten zaten.

Voor onze stichting was het een redelijk goed jaar. Een bestuurslid is ermee gestopt en een ander bestuurslid heeft zijn plaats ingenomen. Het aantal donateurs en vrijwilligers is iets toegenomen. Door dit gegeven kunnen wij natuurlijk ook wat meer activiteiten versterken door de inzet van deze mensen. Al vele jaren zien wij onze vrijwilligers en bestuursleden ouder worden. Gelukkig hebben zich enkele jonge mensen aangemeld. Voor de toekomst van onze club natuurlijk een noodzaak. Wij zullen dan ook altijd zorg moeten dragen om jonge mensen voor de natuur enthousiast te maken om ook de komende jaren de vele activiteiten van onze vogelwerkgroep veilig te stellen. Met alleen maar naar de vogels te kijken zijn ze niet geholpen. Voor het behouden van de vogels in deze regio zullen wij toch de handen uit de mouwen moeten steken. Gelukkig hebben diverse vogelsoorten dankzij onze vrijwilligers in ons werkgebied het goed en namens de vogels zou ik deze mensen dan ook willen bedanken.

Namens het bestuur
Hilbert Folkerts

Nieuwe AVG wetgeving (privacy wet)

Zoals u weet is de nieuwe AVG wetgeving in werking getreden. Voor onze vogelwerkgroep heeft het niet zoveel gevolgen maar zorgvuldigheid is geboden wat betreft persoonsgegevens. Voor ons houdt dat dus in dat wij met namen van bijv. vrijwilligers en adressen, waar wij nestkasten hebben geplaatst, zorgvuldig moeten omgaan. Zelfs het plaatsen van foto's, waar groepen mensen opstaan, kan niet ongevraagd. Echter de door ons geplaatste artikelen e.d. worden niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Gegevens van broedgevallen van diverse vogelsoorten worden door ons naar de daarvoor overkoepelende landelijke clubs gestuurd. Dit om een duidelijk beeld te krijgen hoe een bepaalde vogelsoort het doet in Nederland. Wij zijn dan ook zo vrij geweest in dit jaarverslag evenals voorgaande jaren namen van vrijwilligers, foto's en kashouders gewoon plaatsen. Voor de volledige omschrijving van onze AVG verwijzen wij u naar onze website.

Weersomstandigheden

Maand maart;

Met een gemiddelde temperatuur van 4,7°C tegen normaal 6,2 °C was maart koud. De maand kende grote tegenstellingen, met zowel zachte als zeer koude perioden. De maand begon met een voortzetting van het koude weer van februari. De temperatuur kwam de eerste twee dagen niet boven het vriespunt. De harde oostenwind maakte de gevoelstemperatuur zelfs nog lager, rond -15°C. Op 4 maart trad de dooi in. In het zuiden van het land liep de temperatuur op tot lokaal 13°C. Van 10 tot en met 12 maart werd zachte lucht onze kant op gevoerd. Het weekend daarna daalde de temperatuur door een oostelijke stroming met veel wind en wederom werd het koud. Vanaf 20 maart liep de temperatuur geleidelijk weer op. Gemiddeld over het

land viel 60 mm neerslag, iets onder de normale hoeveelheid van 68 mm.

Maand april;

De maand april was zeer zacht. De maand begon met temperaturen rond normaal. Eerste paasdag, 1 april, was met een graad of 7 koel, zelfs wat kouder dan de afgelopen eerste kerstdag, gevolgd door enkele koude nachten voor in het oosten en zuiden lichte vorst. Na de eerste week volgde een langdurige periode met zacht tot zeer zacht weer. De eerste warme dag werd op de zevende genoteerd. Na de tiende kwamen de maxima tijdelijk wat lager te liggen. Een tweede zeer warme periode viel van 17 tot en met 22 april. De temperatuur liep landinwaarts op veel plaatsen op tot ruim boven de zomerse waarde van 25 °C. De eerste zomerse dag viel in Bilt op 19 april. De landelijk hoogste temperatuur, 29,6 °C, werd op de 19e in Lelystad genoteerd. Het laatste deel van de maand lag de temperatuur rond of iets onder normaal. Met gemiddeld over het land 74 mm neerslag tegen normaal 44 mm was de maand zeer nat. De eerste dagen viel van tijd tot tijd regen. De rest van de maand verliep wisselvallig met regelmatig regen. Met gemiddeld over het land ongeveer 181 uur tegen normaal 178 was de zonneshijnduur vrijwel normaal.

Maand mei;

Met een gemiddelde temperatuur van 16,4 °C was mei de warmste meimaand sinds minimaal 300 jaar. Mei begon koel, maar het werd al snel zomers warm. Na de tiende werd het even wat minder warm, maar een volgend hogedrukgebied bracht opnieuw enkele warme dagen. Na de 16^e werd de stroming noordelijk, met maximumtemperaturen rond 15 °C en was het enkele dagen vrij koel. Vervolgens kregen wij stabiel zomerweer. Tot en met het einde van de maand was het warm tot zeer warm. Vanaf 28 mei werd het plaatselijk tropisch warm (maximumtemperatuur 30,0 °C of hoger). In totaal

werden in De Bilt 21 warme, 13 zomerse dagen en 1 tropische dag gemeten tegen 10, 3 en 0 normaal. Gemiddeld over het land scheen de zon 290 uur, tegen een langjarig gemiddelde van 213 uren. Er is landelijk gemiddeld 47 mm regen gevallen. Normaal valt er in mei 61 mm.

Maand juni;

Na een recordwarme mei en zeer zachte april was ook juni met gemiddeld 17,5°C tegen normaal 15,6°C veel warmer dan normaal. Juni was dan ook de derde zeer warme maand op rij. De maand begon vrij somber. Vanaf de derde draaide de wind echter meer naar het oosten en werd het zonniger en warmer. Op 7 juni werden in het oosten van het land lokaal tropische temperaturen bereikt. Halverwege de maand werd het iets minder maar daarna werd het weer beter. Met een noordwestenwind bleven de temperaturen van 21 tot en met 24 juni onder normaal. Vanaf de 25e draaide de wind naar het noordoosten en eindigde de maand met zonnig weer en zomerse temperaturen. Op 30 juni kwam de temperatuur in het zuiden van het land lokaal boven de 30°C. Met gemiddeld over het land 29 mm neerslag tegen normaal 68 mm was de maand zeer droog. Gemiddeld over het land 213 uren zon tegen 201 normaal.

Oeverzwaluwen

Dit jaar moesten wij houtopstand voor de wand bij Tweeloo verwijderen. Wilgen en elzen hadden een hoogte bereikt van ruim 3 meter. Verder moest er wat riet uit het voorliggende meertje verwijderd worden omdat het anders binnen een paar jaar dichtgegroeid zou zijn. Ook het zand achter de kunstwand moest weer eens over de kop gegooid worden. Op deze manier ben je het oude nestmateriaal, ongedierte en evt. achtergebleven dode jongen kwijt. Op 16 maart is er begonnen met de werkzaamheden. Een minikraan heeft boven op de wand het zand ververst. Vrijwilligers zijn begonnen

met het omzagen van enkele populieren die in de loop van de jaren tot een forse hoogte gegroeid waren. De takken werden afgevoerd en er werd een takkenril aangelegd. Dit geeft voor de natuur weer een meerwaarde. Op 21 maart kwam er een mobiele kraan voor het grondwerk en het verwijderen van riet en houtopstand. Op 24 maart vervolgens werd het direct voor de wand gelegen gebiedje weer netjes gemaakt. Door bandensporen van de kraan en uit het vijvertje verwijderd riet e.d. was het gebiedje zo goed als onbegaanbaar geworden. Het egaliseren was wel nodig omdat voor de wand in het najaar ook gemaaid dient te worden. Op 31 maart is de grond voor de wand gefreesd en geëgaliseerd. Op deze manier hopen wij dat wij de toekomstige groei van boompjes e.d. te vertragen of zelfs te voorkomen.

Foto Martin Roomer

Aantalsontwikkeling;

Op 3 april werden er drie oeverzwaluwen door de familie Roomer, die de wand in de gaten houden, waargenomen. Een aantal weken werd er dan weer een paar zwaluwen gezien en dan weer waren ze weer verdwenen. Op 17 april werden er meer zwaluwen waargenomen. Deze toename ging samen met de toename van o.a. de visdiefjes. De omstandigheden voor de trek vanuit Afrika zal daar debet aan geweest zijn. Op 25 april werden er 15 gegraven nestgangen geteld, op 7 mei waren het er 50, op 14 mei 117 en op 11 juni was het aantal nestgangen gegroeid naar 143 stuks. Na deze datum werden er geen nieuwe nestgangen gegraven. Daar de wand is opgebouwd uit 15 betonsegmenten, kon men door het maken van foto's van die segmenten de aantalsontwikkeling nauwkeurig bijhouden.

datum	25april	7 mei	14 mei	21 mei	28 mei	4 juni	11 juni	18 juni
segment	gaten	gaten	gaten	gaten	gaten	gaten	gaten	gaten
1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	1	1	1
5	0	1	4	4	5	9	11	11
6	5	5	20	20	21	21	21	21
7	2	11	23	23	23	23	23	23
8	0	9	18	18	18	18	18	18
9	2	6	12	12	12	12	12	12
10	3	6	19	19	21	23	23	23
11	1	7	11	20	20	20	20	20
12	2	4	7	11	11	11	11	11
13	0	1	3	3	3	3	3	3
14	0	0	0	0	0	0	0	0
15	0	0	0	0	0	0	0	0
totaal	15	50	117	130	134	141	143	143

Tabel 1

Aan de Bremenbergweg bij het zandwingebied waren in twee verschillende wanden kolonies oeverzwaluwen. In de ene wand werden 55 nesten geteld en in de andere 127 nesten. De wand bij de Sethehaven was dit jaar onbezet. Verder kregen wij nog een melding van een boer uit Nijeveen over zwaluwen, die rondvlogen bij een berg zand achter de boerderij. Bij nadere inspectie bleek hier een twintigtal oeverzwaluwen hun nestgangen te hebben gegraven. In de gemeente Meppel hadden wij dit jaar 345 paartjes oeverzwaluwen.

Rode wouw

Dit voorjaar werden er bijna dagelijks in en rondom Meppel rode wouwen waargenomen. Er was geen duidelijk patroon in te ontdekken waarvan je zou kunnen zeggen dat er in of in de buurt van de stad een paartje moest broeden. Later in het seizoen kwamen er meer gegevens binnen waaruit bleek dat er in Zuidwest Drenthe 3 broedgevallen van deze toch wel bijzondere roofvogel waren vastgesteld.

Bijzonder is het vermelden waard dat bij het observeren van de visdiefjes er op een dag grote paniek uitbrak. Alle vogels vlogen van de daken en enkele vlogen steeds hoger totdat een stipje werd waargenomen waarop de visdiefjes het hadden voorzien. Met het blote oog konden wij niet vaststellen wat het voor een vogel was maar met behulp van een verrekijker konden wij vaststellen dat het een wouw was.

Visdiefjes

De laatste jaren nemen het aantal visdiefjes in Meppel toe. Van grote kolonies zoals bijv. langs en in het IJsselmeer en Zeeland is geen sprake. Voor een kolonie die zich gevestigd heeft op een dak in Meppel kunnen wij wel spreken van een fors aantal broedparen. Steeds vaker worden er nu meldingen gemaakt van dakbroedende visdiefjes. Van Bert Dijkstra uit Assen vernamen wij dat ook in deze stad nu op zeker vier daken enkele visdiefjes broeden. Hoe het landelijk gesteld is met deze dakbroeders weten wij tijdens het schrijven van dit artikel nog

niet, maar het zal ons niet verbazen dat er een toename van het aantal broedparen zal zijn. Landelijk gezien is er de laatste jaren een afname van het aantal visdiefjes.

Jong visdiefje van nest nummer 6

Ontwikkelingen in Meppel;

Op 17 april werden de eerste visdiefjes waargenomen. Ook vorig jaar werden de eersten gezien op deze datum. Een dag later was er al een duidelijke toename waar te nemen van de aantallen. Een gunstige luchtstroming zal hieraan ten grondslag gelegen hebben. Op 27 april zagen wij de eerste vogels boven hun toekomstig broedgebied vliegen. De volgende dagen werden boven zeker 4 van grind voorziene daken visdiefjes waargenomen. Op 6 mei zagen wij een paar visdiefjes een

kraai verjagen bij één van de platte daken. Duidelijk was nu dat het niet lang meer zou duren dat ze hun eerste eieren zouden gaan leggen. Op 15 mei is er een kortstondig bezoek gebracht aan een dak. Inderdaad werden nu ook de eerste nesten met eieren al aangetroffen. De daarop volgende weken werden de daken door Henk Tebberman en Hilbert Folkerts op woensdagmorgen bezocht en werden de gevonden nesten gemarkeerd door een plastic labeltje waarop wij een nummer aangebracht hadden. Op deze manier konden wij de ontwikkelingen van het aantal nesten op de voet volgen, het uitkomen van de eieren vaststellen en het aantal jongen noteren. Op 23 mei troffen wij 53 nesten aan, op 30 mei waren dit er 75. Op 6 juni werden er nog 3 nesten bij gevonden. Ook liepen er nu de eerste kleine jongen rond. Het bezoek van de daken moest nu zorgvuldig gepland worden. Bij lage temperaturen is het niet zinvol om de kolonie te bezoeken. Jongen die net uit het ei kruipen dienen op temperatuur gehouden te worden door hun ouders. Door verstoring kunnen ze onderkoeld raken en dat is natuurlijk niet wenselijk. Daarentegen zijn te hoge temperaturen (die hadden wij deze tijd van het jaar dagelijks) ook dodelijk voor pas geboren jongen. Afhankelijk van de weersomstandigheden werden de daaropvolgende weken bezoeken gebracht aan de kolonie. Vanaf nu was het oppassen geblazen wat betreft het bezoek aan de kolonie. Pas geboren jongen zijn moeilijk waarneembaar tussen het grind. Op 13 juni werden de eerste jongen van een ringetje voorzien. Ook nu troffen wij nog een paar nieuwe nesten aan. Daar echter van de eerste gevonden nesten er 5 niet succesvol waren, kon dit natuurlijk ook een tweede legsel zijn. In de totale telling hebben wij deze dan ook niet opgenomen. Op 20 juni werd er weer een bezoek gebracht aan de kolonie. Veel jonge visdiefjes waren er aanwezig. Ook werden er weer nieuwe nesten met eieren aangetroffen. Het totaal aantal broedparen was nu opgelopen tot 85 stuks. Op twee andere daken, waarop in eerste instantie ook visdiefjes hun nest hadden gemaakt, werden geen activiteiten meer waargenomen. De reden hiervan is onduidelijk, maar verstoring zou

een oorzaak kunnen zijn geweest. De toename van het aantal nesten in de grote kolonie is daardoor wel te verklaren. De visdiefjes hebben zich verplaatst en zijn gaan clusteren. Op 29 juni zagen wij de eerste jonge visdiefjes nu rondvliegen. Op 9 juli troffen wij de laatste drie nesten aan waarin nog een paar eieren en kleine jongen aanwezig waren. Veel jonge vliegvlugge visdiefjes hadden het dak nu verlaten en werd het langzamerhand rustiger op het dak. Op 6 augustus waren er nog twee paar visdiefjes aanwezig en was de rest al vertrokken.

Resultaat;

In totaal hadden wij 85 broedparen. Van 6 nesten zijn 10 eieren niet uitgekomen. Door verschillende oorzaken, waaronder natuurlijk weersomstandigheden (hoge temperaturen), zijn 16 kleine jongen dood gegaan. Van de jonge nog niet vliegvlugge visdiefjes zijn 131 stuks geringd en die zijn ook uitgevlogen. Dit is natuurlijk het minimale aantal uitgevlogen jonge visdiefjes. Er zijn er altijd wel een paar die wij niet geringd hebben, dus het aantal uitgevlogen jongen zal iets hoger zijn. Gemiddeld zijn er 1,54 jong per nest vliegvlug geworden.

De daken in de omgeving van de kolonie zijn met behulp van een drone afgezocht op de aanwezigheid van nesten van visdiefjes. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van kleine mantelmeeuwen. Daar deze veelvuldig bij de kolonie visdiefjes te zien waren, rees het vermoeden dat er in de directe omgeving een broedgeval of zelfs broedgevallen van deze meeuwen aanwezig moesten zijn. Echter hebben wij geen nesten aangetroffen. De aanwezigheid van de grote aantal eieren en jonge visdiefjes zal als een magneet gewerkt hebben op de meeuwen.

Uilen

Vorig jaar was het een recordjaar voor de kerkuilen. Veel broedgevallen met een hoog aantal jongen gaf aan dat het met het muizenbestand goed geweest moest zijn. Zoals al jaren wordt beweerd, dat vooral de veldmuizenpopulatie (belangrijke voedselbron voor kerkuilen) onderhevig is aan een 3-jarige cyclus. Na 3 jaren van

toename van deze populatie stort deze in elkaar om dan weer toe te nemen. Kijken wij echter na de ontwikkelingen van de broedgevallen van de kerkuilen van de afgelopen jaren, dan zien wij dat deze bewering niet altijd klopt. Wij denken zelf dat ook de weersomstandigheden in het vroege voorjaar zeer bepalend kunnen zijn voor de ontwikkeling van de muizenpopulatie in de rest van het jaar. Echter ook na het uitpluizen van de weersomstandigheden in het vroege voorjaar van afgelopen jaren kunnen wij hier nog geen zicht op krijgen. Wel is bekend dat een natte periode gevolgd door vorst een zeer nadelig effect heeft op de populatie ontwikkeling van vooral veldmuizen.

Steenuilen;

Zeer benieuwd waren wij naar de broedgevallen van vooral de steenuilen. In ons nieuwe werkgebied van de steenuilen richting Koekange hebben wij vorig jaar in de herfst tien nieuwe nestkasten geplaatst. Ook in Nijeveen zijn een paar nieuwe nestkasten opgehangen. Nu is het wel bekend dat je daar niet altijd resultaat van kunt verwachten en dat het soms een aantal jaren nodig moet hebben om de populatie steenuiltjes toe te laten nemen. Tijdens geluidsinventarisaties (door het afspelen van de roep van de steenuil met behulp van geluidsapparatuur) reageren de uiltjes door terug te roepen. Op deze manier kun je een inschatting maken van de aanwezige uiltjes en hun territoria vast stellen. In Koekange troffen wij op deze manier op zeker drie locaties steenuiltjes aan.

Eerste controle

Op 28 april hebben wij alle nestkasten gecontroleerd. De bedoeling is dat wij de aanwezige broedende steenuil of steenuiltjes controleren op evt. aanwezige pootring. Hiermee kunnen wij vaststellen of er verandering in de huwelijksituatie zijn geweest. Een vrouwtje of mannetje kan sneuvelen en dan kan er vervanging zijn van de partner.

In Koekange troffen wij drie nestkasten aan met drie en twee keer vijf eieren en het broedende vrouwtje. In twee daarvan waren dezelfde uiltjes van vorig jaar en in derde nestkast zat een ongeringd exemplaar. Op twee locaties bevinden zich ook al enkele jaren steenuiltjes. De opgehangen nestkasten in de nabijheid van hun territoria worden echter niet gebruikt en broeden de uiltjes op een voor ons onbereikbare plaats. In De Wijk was de nestkast, die vorig jaar bezet was, nu leeg. Op de Veendijk troffen wij geen broedende vogels aan in de nestkasten. Wel lagen er drie eieren in een nestkast. In Nijeveen lagen in twee nestkasten vier eieren en troffen wij dezelfde broedende uilen als vorig jaar. Zoals het nu dus leek hadden wij in totaal zes nestkasten bezet.

Tweede controle;

Op 29 mei zijn wij begonnen met het controleren van alle steenuilenkasten op de aanwezigheid van jonge uiltjes. In De wijk was de nestkast nog steeds onbezet. In Koekange troffen wij in de drie nestkasten nu jongen aan. Bij de familie Kremer hebben wij drie jongen kunnen ringen. Bij de familie Kollen troffen wij maar liefst vijf jonge uiltjes aan. Bij de familie de Graaf waren ook vijf jonge uiltjes aanwezig die nog te klein waren om te ringen. Op 8 juni hebben wij deze van een ringetje kunnen voorzien. Op de Veendijk hadden wij tijdens de eerste controle 3 eieren in een nestkast aangetroffen. Tijdens de tweede controle van de nestkast troffen wij in de nestkast honderden processierupsen aan. De eieren lagen nog in de nestkast maar van de aanwezigheid van een steenuil was geen sprake meer. Dit broedgeval moesten wij dus als verlaten betitelen. In Nijeveen waren nu in beide nestkasten 3 jongen aanwezig die wij ook geringd hebben. Bij de familie de Graaf troffen wij twee jonge uiltjes aan met een oogafwijking. Waarschijnlijk hebben wij hier te maken met Coloboom.

Twee jonge uilen met oogafwijking (foto Edgar Grasmeier)

Samenvatting;

In totaal hadden wij vijf geslaagde broedgevallen in de nestkasten. Hiervan zijn 19 jongen uitgevlogen en is 1 broedgeval mislukt.

Bosuilen

Helaas hadden wij dit jaar geen broedende bosuilen in onze nestkasten. In de nestkast, waar vorig jaar 5 jongen zijn uitgevlogen, troffen wij dit voorjaar een dode bosuil aan. De reden van het overlijden van deze uil laat zich raden. Misschien is het bezoek van een boommarter aan de nestkast hem of haar fataal geworden. Tijdens geluidsinventarisaties in het vroege voorjaar reageerden wel bosuilen op het geluid. Aanwezigheid van bosuilen is dus vastgesteld. Laten wij

hopen dat het komende broedseizoen de uilen toch weer gaan broeden in een nestkast.

Kerkuilen;

Vorig jaar hadden wij een record aantal broedgevallen in Nederland. Nooit eerder werden er 3364 broedparen geregistreerd. Sinds de jaren zestig van de vorige eeuw werden er voor de derde keer meer dan 3000 broedgevallen vastgesteld. Dit voorjaar echter kenden de maanden maart en april vorstperioden. Deze perioden zouden weleens van grote invloed kunnen zijn op het aantal muizen in de rest van het jaar. Dit zouden wij dan terug moeten vinden in de aantallen broedgevallen van o.a. de kerkuilen.

Wij zijn verheugd dat de werkgroep steeds meer vrijwilligers krijgt. Momenteel zijn Henk Jan de Boer, Luuk Buit, Jans Bijker, Klaas Klomp, Michel van der Sluis, Edgar Grasmeier, Kees Vanger en Hilbert Folkerts actief met het beschermingswerk van de kerkuilen.

Eerste controle;

De eerste week van juni hebben wij een aanvang gemaakt met het controleren van onze kerkuilenkasten. Een enorme operatie omdat wij meer dan 120 kasten beheren. Tijdens de controle in ons gebied, dat verschilt tussen veen-, klei- en zandgronden, bleken de kerkuilen later begonnen met het leggen van hun eieren. De polder Mastenbroek week hier enigszins vanaf omdat wij hier de eerste jonge kerkuilen op 11 juni al konden ringen. In de rest van de gebieden troffen wij in de meeste nestkasten kleine jongen of zelfs nog eieren aan. Zoals het zich liet aanzien lag het zwaartepunt van de controles en ringwerk in het verloop van de maand juli. Wat ook opviel was de matige bezetting van de nestkasten en dat er geen grote legsels aanwezig waren. Duidelijk was dan ook dat wij het aantal broedgevallen en het aantal uitgevlogen jongen van het voorgaande jaar lang niet zouden halen. In De Wijk, Schiphorst, Broekhuizen en de Stapel troffen wij zelfs geen broedgevallen aan. In koekange, Veendijk, Nijeveen, Meppel,

Wanneperveen en 't Hoge Land was het aantal broedgevallen lager dan voorgaand jaar en waren de kerkuilen beduidend later begonnen met het leggen van hun eieren. In de polder Mastenbroek konden wij tijdens de eerste controle op 11 juni wel de eerste jonge kerkuilen van een ring voorzien. Ook bleek, dat het aantal broedgevallen niet veel afweek van het aantal van vorig jaar. Ook het aantal jongen in de nestkasten was beduidend hoger dan vooral de hogere zandgronden in ons werkgebied.

Resultaten Koekange en de Wijk;

Zoals het zich liet aanzien hadden wij beduidend minder broedgevallen in dit gebied. Tijdens de eerste controle troffen wij bij de familie Pool 6 eieren aan in de nestkast, bij de familie Molenaar 4 kleine jongen, bij de familie Winkel drie kleine jongen en bij de familie Schoonvelde 4 jongen. Daar voor het ringwerk de jongen nog te klein waren, werd de tweede controle gepland op 30 juni was. Bij de familie Molenaar hebben wij de vier jongen kunnen ringen. Bij de familie Winkel waren nog twee jongen aanwezig, bij de familie Schoonvelde 4 jongen en het broedgeval bij de familie Pool was mislukt. In totaal zijn er in dit gebied 10 jongen uitgevlogen. In september kregen wij een melding van de familie Molenaar, dat er een dode uil in de schuur lag. Bij nadere inspectie bleken er nog twee dode uilen te liggen. De kop van de dode vogels was verdwenen. Door de aanwezige ringen konden wij vaststellen dat het de jongen van dit jaar waren. Oorzaak kan een marter geweest zijn. Wij hebben hier 4 jongen geringd en drie jongen dood teruggevonden. Dit geeft dus aan dat in dit geval na het uitvliegen van de jongen het toch nog mis is gegaan. In dit geval zijn er drie jongen gevonden, maar wij kunnen ons indenken dat er ook gevallen zullen zijn waarin wij van dode jongen niets terugvinden.

Resultaten Veendijk en Nijeveen;

Tijdens de eerste controle begin juni bleek ook in deze regio minder kasten bezet in vergelijking met vorig jaar. Op Busselte was alleen de

nestkast bij de familie de Wilde bezet. In Nijeveen waren de nestkasten bij de families Oosterveen, Bijzonderland, Robbe en Loef bezet. In eerste instantie was ook de nestkast bij de familie v.d. Linde bezet, maar in een later stadium werd dit broedgeval afgebroken en zijn er dus geen jongen uitgevlogen. Op 1 juli zijn er twee jongen bij de familie Oosterveen geringd, op 3 juli zijn er 3 jongen bij de families Robbe, bij Loef 4 jongen (waarvan er later 1 is doodgegaan) en Bijzonderland ook 4 jongen geringd.

Toevallig broedgeval;

Bij de familie Stelling waren vorig jaar de jongen door de warmte doodgegaan in de nestkast. Daar er op deze locatie geen andere koele plaats was om de nestkast te plaatsen, werd besloten om aan paar honderd meter verderop in een boerderij een nestkast te plaatsen. Onze bedoeling was om de nestkast bij de familie Stelling af te sluiten en de kerkuilen proberen te laten verhuizen naar het nieuwe adres. Tijdens de controle bleek echter dat er geen kerkuilen aanwezig waren in deze nestkast. Totdat wij een melding kregen van aanwezige kerkuilen bij de burens van het oude adres. Hier hadden nieuwe bewoners de boerderij betrokken. Deze ontdekten uilen in het achterhuis. Door het ontbreken van een dakpan konden ze binnen komen. De bewoners vonden de uilen natuurlijk prachtig. Van het bestaan van een kerkuilenwerkgroep hadden ze nog nooit gehoord en via internet werd gekeken naar hoe je een nestkast moest maken. Dit is gebeurd en de nestkast werd op de plaats achter de missende dakpan geplaatst. Dit gaf succes want de uilen maakten direct gebruik van de nestkast met als resultaat, dat er later drie jongen uitgevlogen zijn. In een later stadium werd één van de jongen helaas dood teruggevonden op het erf. Het paartje, dat vorig jaar bij de familie Stelling broedde is dus zonder dat wij het wisten verhuisd naar de overkant van de weg.

Resultaten Wanneperveen en 't Hoge Land;

Tijdens de eerste controle in deze gebieden konden wij vaststellen dat ook in deze twee gebieden de uilen later waren begonnen met de eileg. Ook week het aantal jongen niet af van het eerder beschreven gebied. Bijzonder was wel dat wij in twee nestkasten op 't Hoge Land nu broedgevallen hadden. In voorgaande jaren kwamen hier geen broedgevallen voor. In eerste instantie hadden wij dus een redelijk aantal broedparen. In Wanneperveen troffen wij vier nestkasten aan met broedparen en op 't Hoge Land zes broedparen. Daar in de meeste nestkasten echter nog eieren of kleine jongen aanwezig waren, werd de tweede controle gepland in juli. In Wanneperveen werden bij de familie Wijninga twee jongen, bij de familie Brals, Visser en Jansen vier jongen geringd.

Op 't Hoge Land verliep het broedseizoen iets minder. Tijdens de eerste controle waren zes nestkasten bezet. Nu echter zaten er in slechts drie nestkasten jonge kerkuilen. Bijzonder te vermelden is, dat in een bepaald gebiedje bij de familie Floor en Roskamp twee broedgevallen aanwezig waren maar dat de uilen deze broedgevallen hadden afgebroken. Bij de familie Appelo, die sinds jaren nu weer een paartje uilen met eieren hadden, verliep het broedgeval anders. De oorzaak van het mislukken van dit broedgeval was een lange plank. Tijdens het opruimen van de zolder, waar de nestkast aanwezig was, werd een lange plank gemakshalve meer even schuin naar boven gestoken. Op deze manier kon waarschijnlijk een steenmarter zich toegang verschaffen tot de nestkast. Uiteindelijk zijn er in dit gebied uit slechts drie nestkasten 10 jongen uitgevlogen.

Resultaten Mastenbroek;

Vorig jaar hadden wij in deze polder een goed resultaat behaald. Maar liefst 9 broedgevallen, waarvan 44 jonge uilen zijn uitgevlogen. Dit jaar zijn wij op 11 juni begonnen met het controleren van de nestkasten. De eerste nestkast bij de familie Aalberts was bezet en er

zaten al grote jongen in de nestkast. Dit was ook bij de familie van Rees en de familie Moed het geval. Deze kerkuilen waren dus beduidend eerder begonnen met hun broedseizoen wat afweek van de rest van ons werkgebied. Verder troffen wij bij de families Pierik, Feute, van der Vegte, de Werkboerderij, Spijker en den Uil in de nestkasten eieren of kleine jongen aan. Bij de familie den Uil (zeer toepasselijke naam) was dit de eerste keer dat de uilen hun intrek hadden genomen tot de nestkast. Het aantal broedgevallen en jongen in de nestkasten was goed te noemen. Het week in positieve zin af van ons overige werkgebied. In totaal zijn er 41 jongen uitgevlogen. Een gemiddelde van ruim 4,5 jong per nestkast.

Het ringen van kerkuilen trekt veel belangstellenden

	Controle 1	controle 2	ringdatum
Aalberts	11 juni		11 juni 4 jongen
Van Rees	11 juni		11 juni 4 jongen
Pierik	11 juni	7 augustus	7 augustus 5 jongen
Spijker	11 juni	4 juli	4 juli 6 jongen
v.d. Vegte	11 juni	4 juli	4 juli 3 jongen
Moed	11 juni		11 juni 4 jongen
Werkboerderij	11 juni	9 juli	7 augustus 4 jongen
Den Uil	11 juni	9 juli	7 augustus 5 jongen
Feute	11 juni	7 augustus	7 augustus 6 jongen
Klaver	13 juni	9 juli	7 augustus 1 jong
Roskamp	13 juni	10 juli	mislukt
Kamp	13 juni		13 juni 4 jongen
Floor	13 juni	10 juli	mislukt
Appelo	13 juni	10 juli	mislukt
v.d. Linde	13 juni	2 juli	2 juli 5 jongen
Visser	11 juni	11 juni	11 juni 4 jongen
Jansen	11 juni	3 juli	3 juli 4 jongen
Brals	5 juni	22 juni	22 juni 4 jongen
Wijnenga	5 juni	2 juli	2 juli 2 jongen
Robbe	5 juni	3 juli	3 juli 3 jongen
Oosterveen	5 juni	1 juli	1 juli 2 jongen
Tuinderij	5 juni	3 juli	3 juli 4 jongen
Loef	3 juli	3 juli	3 juli 4 jongen
v.d. linde	5 juni	5 juli	mislukt
De Wilde	10 juni	5 juli	5 juli 3 jongen
Lub	5 juni	18 juni	18 juni 4 jongen
De Boer	12 juni	10 juli	10 juli 2 jongen
Winkel	12 juni	30 juni	30 juni 2 jongen
Schoonvelde	12 juni	30 juni	30 juni 4 jongen
Molenaar	12 juni	30 juni	30 juni 4 jongen

Tabel 2

Samenvatting en totalen;

In ons werkgebied hebben de lagere gelegen veengebieden het beter gedaan dan de hogere en vooral deze zomer zeer droge zandgronden. Totaal hadden wij dit jaar 30 broedgevallen. Van deze broedgevallen zijn er 4 mislukt. Van de geslaagde broedgevallen zijn er 97 jongen uitgevlogen. Vorig jaar hadden wij 40 broedgevallen met 165 uitgevlogen jongen. Wij kunnen nu dus stellen dat er dit jaar een afname van uitgevlogen jongen in vergelijking met vorig jaar is geweest van ongeveer 40%.

Kerkuilen Hooghalen;

Zoals voorgaande jaren vermelden wij ook de resultaten van Hooghalen. De resultaten waren in deze omgeving redelijk goed te noemen. Op 23 juni en 6 juli hebben wij 22 jonge kerkuilen geringd.

Gegevens;

Familie Gerlof	3 jongen
" Vos	4 jongen
" Doornbos	4 jongen
" de Graaf	4 jongen
" Brinkman	4 jongen
" Spans	3 jongen

Torenvalken

In het vroege voorjaar zijn er op twee plaatsen weer nieuwe nestkasten geplaatst. Op één locatie wilden wij de oude en half vergane nestkast vervangen maar tot onze verbazing bleek dit al gebeurd te zijn. Wie hier verantwoordelijk voor is geweest, dat weten wij niet. Later in de zomer is er op het industrieterrein Noord in Meppel ook nog een nestkast opgehangen.

Dit voorjaar kende een rommelig verloop wat betreft het begin van het broedseizoen. Evenals veel vogelsoorten waren de torenvalken op een

enkeling na ook wat later in het seizoen begonnen met het leggen van hun eieren. Dit vond je ook weer terug in het uitvliegen van de jongen.

Hulp bij een controle van een nestkast van torenvalken

Meestal voldoen twee controles om een duidelijk beeld te krijgen van de ontwikkelingen van de broedgevallen. Dit voorjaar echter zaten er grote verschillen in het stadium van de legsels. Voorbeeld; bij de familie Schiphorst hebben wij de grote jonge al kunnen ringen op 30 mei terwijl in sommige andere nestkasten de valkjes nog bezig waren met het leggen van hun eieren. Al spoedig bleek ook dat de opgehangen nieuwe nestkasten al spoedig ontdekt werden door een paartje torenvalken en dat deze hun intrek hadden genomen in hun nieuwe behuizing.

Verloop van het seizoen,

Tijdens de eerste controles bleken wij een goede bezetting te hebben van de nestkasten. Op slechts één adres, waar wij vorig jaar een broedgeval hadden, waren geen torenvalken aanwezig. Daar stond tegenover dat er bij twee nieuwe nestkasten wel een paartje aanwezig was. Echt grote legfels van 7 eieren of meer troffen wij niet aan. De familie Schiphorst had dit jaar de primeur voor het ringen van de eerste jongen van dit jaar. Op 7 juni volgden de jonge torenvalken bij de families Benak en Oosterhuis. In de nestkasten op de grens van Drenthe en Overijssel bij Onna, familie de Groot, Gorts, Benak, Prins, Bijzonderland, Kienstra en Stellink waren nog eieren aanwezig. Twee weken later troffen wij iets vreemds aan. De nestkasten bij Onna, Kienstra en Bijzonderland waren verlaten. Op een enkel ei na troffen wij geen sporen meer aan van bewoning. De reden hiervan zal ongetwijfeld de voedselsituatie in de directe omgeving van de nestkasten geweest zijn. Wel vaker kwam het bij ons voor dat er een broedgeval mislukte, maar drie broedgevallen in één seizoen is voor ons vreemd. Een verklaring van de slechte voedselsituatie vinden wij ook terug in de aantallen broedgevallen van de kerkuil. Waar de torenvalken het slecht deden, deden de kerkuilen het ook. In de nestkasten van de familie Stellink en Prins waren de jonge valkjes nu zo groot dat deze geringd konden worden. Bij de familie Duker en de Groot zijn wegens tijdgebrek de jongen niet geringd.

Tijdens onze controles van de kerkuilenkasten troffen wij voor de eerste keer van ons beschermingswerk van deze vogels in twee kerkuilenkasten broedgevallen aan van de torenvalken. Bij de Familie Spans en Schoonvelde zijn er vier en vijf jongen uitgevlogen.

Samenvatting;

Dit seizoen hadden wij in onze torenvalkkasten 10 broedgevallen en in kerkuilenkasten hadden wij 2 broedgevallen. Van deze 12 broedgevallen zijn er 3 mislukt. Van de overige 9 nestkasten zijn in totaal 44 jongen uitgevlogen.

Weidevogels;

Al jaren gaat het niet goed met de weidevogels. Landbouwgebieden zijn optimaal ingericht voor een hoge productie aan gras- en landbouwproducten. Ontwatering, monotone graslanden, predatie, ontwatering, uitbreiding van woongebieden en infrastructuur en het vroeg in het voorjaar bewerken van de landbouwgebieden geven geen steun aan het broedsucces van onze weidevogels. Speciaal inrichten van weidevogelgebieden wordt tot op heden niet tot weinig toegepast. Nog altijd moeten uitgestelde maaidata, inzaaien van kruidenrijk grasland en aanleggen van plasdras percelen het tij keren. Lokaal zal dat soms succesvol zijn maar landelijk zullen wij ook de komende jaren geen groei gaan zien in de populatie weidevogels.

Van onze vogelwerkgroep hebben dit jaar Klaas Tuut, Jans Bijker, Jelmer Bakker, Klaas klomp en Hilbert Folkerts zich ingezet voor de weidevogels.

Verloop van het seizoen;

Door de koude dagen in maart wilde het niet vlotten met de start van het weidevogelseizoen. In onze omgeving worden normaal gesproken de eerste legsels van kieviten rond half maart gevonden. Dit jaar werd het eerste legsel op 26 maart aangetroffen door Jelmer Bakker. De daaropvolgende dagen werden nu overal legsels gevonden en konden wij grofweg stellen dat het weidevogelseizoen eind maart van start is gegaan.

Gebiedje zomerdijk;

Op 13 april zijn wij begonnen met het zoeken van de weidevogelnesten aan de Zomerdijk. Zoals ook de voorgaande jaren al beschreven groeit er steeds meer pitrus op de weilandjes. Voor de kieviten geen goede ontwikkeling. Toch werden er deze datum 10 nesten van de kievit aangetroffen. Tot onze verbazing vonden wij ook al een nest van de tureluur met 4 eieren. Wij kunnen ons niet herinneren dat wij zo vroeg

in het seizoen al een volledig legsel gevonden hebben. De daarop volgende weken werd met behulp van een trekker de weilanden afgezocht op evt. nieuwe nesten. Voordeel van het gebruik van een trekker is, dat de weidevogels lang op de nesten blijven zitten of zelfs helemaal niet van het nest afkomen. Door de hoge zitpositie heb jij een prima zicht op de directe omgeving. Op deze manier kun je op gemakkelijke wijze het hele gebied inventariseren op weidevogelnesten. Tijdens het afzoeken van de percelen met behulp van de trekker werden er in een later stadium nog 7 nesten van de tureluur en 3 nesten van de Kievit bij gevonden. De voorgaande jaren hadden wij maximaal 5 nesten van de tureluur. Dit jaar waren dat er 8. Toeval was dat bijna alle nesten gemaakt waren in een pol pitrus. Het nest van een tureluur ligt altijd diep verborgen in een pol gras. Door het koude voorjaar moest de grasgroei nog op gang komen en hadden de tureluurs in de gangbare weides nog weinig mogelijkheden om hun verscholen nest te maken. Deze ontwikkeling kan wel eens de oorzaak zijn geweest dat wij in dit gebiedje een toename hadden van het aantal broedparen van de tureluur.

Nestje in de pitrus

Nieuwe soort broedvogel;

Tijdens een bezoek aan het gebied hoorden wij voor het eerst een kwartel. Nog nooit hadden wij hier deze vogelsoort aangetroffen. Wij gaan er vanuit dat de vogels hier hebben gebroed. Het vinden van een nest van de kwartel is toevalswerk. Aangezien de boer laat in het seizoen maait, zijn wij ervan uitgegaan dat de kwartels voldoende tijd hadden om hun eieren uit te broeden.

Vreemd was het aantreffen van twee eendennesten, waarvan de eieren kapot waren. Wat hiervan de oorzaak was dat weten wij niet.

Enkele nestjes van graspiepers, die in dit gebiedje algemeen voorkomen, werden gevonden. Door inventarisaties kwamen wij op een totaal van 17 paartjes graspieper.

Totalen;

Kievit	13 broedparen
Tureluur	8 broedparen
Graspieper	17 broedparen
Gele kwikstaart	2 broedparen
Witte Kwikstaart	1 broedpaar
Kwartel	1 broedpaar
Eend	2 broedparen

Gebiedje achter het ziekenhuis;

In het begin van april werd voor het eerst het gebiedje bezocht door Hilbert Folkerts en Jelmer Bakker. Er waren zeker 10 paartjes kieviten aanwezig. Ook werden er weer kleine plevieren ontdekt. Vanaf half april werd er nu gekeken naar de ontwikkelingen van de vogelstand in dit gebiedje. Er was een toename te constateren van het aantal kieviten. Eind april zaten wij op een totaal van 14 broedparen. Ook waren nu de eerste eieren uitgekomen. In het verloop van het seizoen zag je nu overal jongen lopen, die handig gebruik maakten van de nu snel opdrogende poelen. Het voorkomen van de waterpartijen in dit gebied zal er ongetwijfeld aan bij gedragen hebben dat de kieviten een

goed seizoen gehad hebben. In eerste instantie troffen wij twee paren kleine plevieren aan. Er werd ook een nestje met eieren gevonden. Later in het seizoen hebben wij de vogels echter niet meer waargenomen en moeten wij concluderen dat de broedgevallen van deze plevier helaas mislukt zijn. Opvallend was echter wel dat een scholekster zijn eieren had gelegd in de directe nabijheid van het nestje van de kleine plevier. Het zou kunnen zijn dat dit de oorzaak was van het mislukken van het broedsel van de plevier.

Nijeveen en Wanneperveen;

Helaas hebben wij geen goed nieuws te melden uit deze gebieden. Op enkele percelen grasland en bouwland werden enkele nesten van Kieviten gevonden. In het noordelijk grensgebied tussen Nijeveen en Steenwijk kwamen nog twee paartjes grutto's voor. Jongen zijn er echter niet groot geworden.

Gebiedje Rijksomweg;

Om een paar percelen bouwland aan de Rijksomweg komen de laatste jaren redelijk veel weidevogels voor. Jelmer Bakker heeft dit jaar hier de ontwikkelingen van de weidevogels bijgehouden. Op 26 maart vond hij het eerste Kievitsnest met één ei. De weken erna werden er steeds meer nesten gevonden. In totaal werden er 20 Kievitsnesten aangetroffen. Bijzonder te vermelden was dat ook een kleine plevier hier zijn nestje had gemaakt. Dat was voor ons de eerste keer dat wij een broedgeval van de kleine plevier aantreffen op bouwland. In een aangrenzend perceel werd ook nog een nest van de Tureluur gevonden. Doordat de werkzaamheden op dit bouwland pas laat plaatsvonden, was het uitkomstpercentage in dit goed te noemen.

Totalen van dit gebied;

Kievit	20 broedparen
Scholekster	1 broedpaar
Tureluur	1 broedpaar
Kleine plevier	1 broedpaar

Nestje kleine plevier op maisland

Nestkastjes

Op de Havelterberg hebben wij in het vroege voorjaar enkele nestkasten weggehaald. Elk voorjaar werden deze nestkasten bekeken door mensen, die hun nieuwsgierigheid niet konden bedwingen. Gevolg was dat de deksels niet of deels teruggeplaatst werden op de nestkastjes met als gevolg dat de broedgevallen werden verstoord. Op 9 mei zijn wij met Fred de Groot, de familie Roomer, Karin Theissen, Ben Geel, Marinus van Dam, Henk van der Waal en Hilbert Folkerts begonnen met het controleren van de nestkasten. In

verhouding met voorgaande jaren troffen wij relatief veel nesten aan van de bonte vliegenvangers. Het lijkt erop dat de mezen door het koude voorjaar iets later waren begonnen met de eileg. Dit verklaart dan ook dat bij het begin van de controles wij in vergelijking met de mezen relatief veel legsels van bonte vliegenvangers aantreffen. Normaal zijn de mezen eerder maar dit jaar leek het in ons werkgebied andersom te zijn.

Gegevens;

Koolmees	28
Pimpelmees	25
Bonte Vliegenvanger	26
Boomklever	3

Bijeneters

Deze warmte minnende vogels kwamen in de vorige eeuw voor in de zuid Europese landen. Door de opwarming wordt hun broedgebied steeds verder naar het noorden verlegd. Wij kunnen nu dan ook stellen dat de bijeneter een Nederlandse broedvogel is geworden. Nu dit jaar onze zomer weinig onderdoet voor de zuid Europese weersomstandigheden, moet dit de bijeneters in de kaart hebben gespeeld. Daar de weersomstandigheden in juli van groot belang zijn voor deze vogels (de in deze maand opgroeiende jongen zijn afhankelijk van grote insecten en bij regen en lage temperaturen vliegen deze niet), hebben wij een korte omschrijving van de lokale weersomstandigheden in Limburg vermeld.

Weersomstandigheden Limburg maand juli;

Deze maand was bijzonder droog met hoge temperaturen. Alleen op 10 juli dook de maximum temperatuur net onder de 20 graden. Daartegenover werd het op 25 juli 37,6 graden. Gemiddeld lag de maximum temperatuur deze maand rond de 29 graden. Op 10 en 28

juli viel er een beetje regen, nog geen 8 mm, en dat was ook de totale maandneerslag.

Met 5 broedgevallen in 2017 waren wij erg benieuwd of wij dit aantal broedgevallen dit jaar zouden halen. Op 14 mei kregen wij de melding van acht tot tien waargenomen bijeneters in Limburg. Vanuit Zeeland kregen wij later in het seizoen meldingen van een paartje bijeneters bij hun nestlocatie van vorig jaar.

Verloop broedseizoen Limburg;

Op 22 mei werden de eerste graafwerkzaamheden aan hun nestgang van Bijeneters waargenomen. Maximaal werden nu op hun broedlocatie 12 exemplaren waargenomen. Eind mei werd duidelijk dat de bijeneters, waarvan hun nestlocatie bekend was, hun eerste eieren moesten hebben. Eind juni werden er bij deze nestlocaties prooien aangevoerd en moesten er nu jongen zijn. In de derde week van juli kregen wij meldingen van al rondvliegende jonge bijeneters. Dit is in vergelijking met voorgaande jaren bijzonder vroeg in het seizoen. Op 20 en 21 juli hebben wij een bezoek gebracht aan het gebied. Ook werden er toen al jonge bijeneters waargenomen. De voor bijeneters optimale weersomstandigheden zullen hier debet aan geweest zijn.

Op een andere locatie hadden wij ook meldingen binnen gekregen van bijeneters. Hier bleek een paartje te hebben gebroed in een oeverwal. Door de aanwezigheid van minimaal 4 bijeneters is er in een later stadium nog een nestlocatie gevonden. Voor zover bekend zijn ook hier jongen uitgevlogen.

Net over de grens in Duitsland was bij ons ook een broedgeval bekend. Tijdens een bezoek hebben wij daar ook bijeneters gezien. Een lokale werknemer, die wij daar troffen, wist ons de nestlocatie aan te wijzen. Of er jongen zijn uitgevlogen is ons onbekend. Op nog een andere locatie net over de grens zou ook een paartje voorkomen maar tijdens ons bezoek hebben wij geen bijeneter kunnen ontdekken. Wel zat in

Foto Ruth Reinders

de vroege ochtenduren een oehoe op een berg zand. Dit bezoek was dus zeker de moeite waard.

Na het uitvliegen van alle jongen op de verschillende broedlocaties hebben de vogels elkaar waarschijnlijk opgezocht. In augustus werden er veel meldingen gedaan van ruim dertig bijeneters. Er waren zelfs meldingen bij van 39 exemplaren. Een dergelijke grote groep bijeneters is in Nederland nog nooit waargenomen.

Verloop broedgeval Zeeland;

In Zeeland verliep het broedseizoen niet goed. In eerste instantie kregen wij meldingen dat een paartje weer gebruik maakten van de broedlocatie van vorig jaar. In hetzelfde wandje werd een nieuw nest gegraven en zijn de vogels begonnen met hun broedperiode. Later in het seizoen kregen wij bericht dat er geen bijeneters meer werden waargenomen bij hun nest. Na onderzoek bleek dat het nest was

uitgegraven door waarschijnlijk een vos. Dit was dan ook de reden dat de bijeneters weer zijn vertrokken en niet meer werden gezien.

Op Zeeland na kunnen wij dus stellen dat het voor de bijeneters een goed jaar is geweest. Het zou ons niet verbazen dat wij dit resultaat volgend jaar in het aantal broedparen terug zullen zien.

In totaal hadden wij dit jaar zeven broedgevallen en één net over de grens in Duitsland. Van zes broedgevallen zijn jongen uitgevlogen en één broedgeval is door predatie mislukt.

Op 15 september is er weer een bezoek gebracht aan Limburg. Ditmaal zijn de prooiresten van twee nesten verzameld. Bijeneters en hun jongen produceren braakballen. Hierin zitten de niet verteerbare delen van grote insecten. Door deze te determineren, kunnen wij vaststellen welke prooien er zijn gevangen. De voorgaande jaren zijn prooiresten uit verschillende nesten verzameld. Op deze manier krijgen wij een overzicht van de hoeveelheid prooien (soorten) en de verschillen per broedgebied en of weersomstandigheden bepalend kunnen zijn voor de aantallen prooien. Het zou dus kunnen zijn dat de weersomstandigheid bepalend is voor de hoeveelheid prooien die de jongen krijgen. Na determinatie van de prooien (neemt een aantal maanden in beslag) van dit jaar weten wij hier meer over.

Kleine plevier

Dit jaar moesten wij het met minder broedgevallen stellen van dit kleine vogeltje. Vooral de verruiging van het retentiegebied achter het ziekenhuis had tot gevolg dat er in eerste instantie twee paartjes voorkwamen en dat één paartje was begonnen met het leggen van de eieren. In een later stadium waren deze echter verdwenen en hebben wij ook geen plevieren meer waargenomen. Op het voormalige terrein van slagerij Murris, waar alleen de betonresten van vloeren e.d. nog aanwezig zijn, ontdekten wij evenals vorig jaar weer een paartje. In het verloop van mei dachten wij dat dit paartje vertrokken was en is er

deze maand verder ook niet meer naar gekeken. In juni hebben wij toch nog even een bezoek gebracht aan dit terrein. Tot onze verbazing zagen wij een alarmerende plevier. Bij toeval vonden wij ook nog een pas geboren jong tussen de betonresten. Conclusie is dan ook dat wij hier wel degelijk een geslaagd broedgeval hebben gehad. Op het dak Aarnink was het pleviertje ook weer aanwezig. Of hij jongen heeft grootgebracht is ons echter onbekend. Bij de zandwinplas aan de Bremenbergweg foerageerden wel plevieren, maar van een broedgeval kunnen wij niet spreken. Jelmer Bakker trof een nestje met 4 eieren aan op een bouwland aan de Rijksomweg en deze zijn ook uitgekomen. Op het eilandje van Vitens bij Dalfsen had een pleviertje zijn nestje gemaakt en daarin zijn eieren gelegd. In een later stadium waren deze echte verdwenen, zodat wij niet van een geslaagd broedgeval kunnen spreken. In totaal hadden wij in ons werkgebied 5 broedparen.

Gebiedje Dalfsen

Dit voorjaar zijn er werkzaamheden uitgevoerd in dit gebied. Door golfslag was de grote oeverzwaluwenwand deels ingestort. Met behulp van een mobiele kraan werd de wand weer in oude glorie hersteld. Vrijwilligers van onze vogelwerkgroep hebben op het eilandje jonge opstand van vooral els en wilg verwijderd, zodat het eilandje weer ontdaan was van zijn begroeiing. In mei werd voor de eerste keer het eilandje bezocht. Wat opviel was de aanwezigheid van twee ganzennesten en het nest van een zwaan. Deze vogels hadden de veiligheid (onbereikbaar voor predatoren) van het eilandje opgezocht. Dit had tot gevolg dat er volgens onze visie op een scholekster na geen andere vogels hebben gebroed. De kleine plevier is wel begonnen met de eileg, maar tijdens een bezoek twee weken later vernamen wij niets meer van dit vogeltje. In de oeverzwaluwenwand waren tientallen gaten gegraven door de zwaluwen. Tijdens een bezoek aan de wand werden er maximaal 63 nesten geteld. De ijsvogel werd zeer regelmatig gezien bij de wand

Verwijderen van jonge boompjes

maar van een broedgeval kunnen wij niet spreken. Afgelopen september is het eilandje weer bezocht door enkele mensen en is opnieuw de jonge houtopstand verwijderd. Deze winter of in het vroege voorjaar zal evt. begroeiing zoals distels verwijderd worden.

Nestkastjes processierups

Onze werkgroep is door iemand van de provincie Drenthe benaderd voor het ophangen van nestkastjes. Aanleiding hiervoor is het op natuurlijke wijze bestrijden van de processierups. In een gebiedje ten oosten van Meppel kwamen in enkele eikenbomen kolonies processierupsen voor. Uit een onderzoek is gebleken dat mezen processierupsen als voedsel voor hun jongen gebruiken. Door het ophangen van mezenkasten kun je dus op deze wijze de rupsen bestrijden. Wij hebben 24 nestkasten opgehangen in een gebied, waar de rupsen voorkomen. Een paar nestkastjes waren ook bezet en dus zullen er ongetwijfeld jongen gevoerd zijn met deze rupsen.

Bestuur 2018

Hilbert Folkerts	voorzitter
Wil Kouwenhoven	secretaris
Harry Talen	penningmeester
Henk van der Waal	lid
Klaas Klomp	lid

Werkgroepen

Weidevogels	Klaas Tuut, Jans Bijker, Jelmer Bakker, Klaas Klomp en Hilbert Folkerts
Uilen	Jans Bijker, Edgar Grasmeier, Klaas Klomp, Luuk Buit, Michel van der Sluis, Henk Jan de Boer en Hilbert Folkerts
Torenavalken	Arjan schadenberg, Erwin Lok
Nestkasten	Fred de Groot, Ben geel, Marinus van Dam, Henk van der Waal, Karin Theissen en de familie Roomer.
Visdiefjes	Henk Tebberman, Hilbert Folkerts
Oeverzwaluwen	Alle vrijwilligers van Vliegvlug

Colofon

Informatie:	Vogelwerkgroep Vliegvlug
Foto's:	Archief Vliegvlug
Websites:	www.vliegvlugmeppel.nl www.bijeneters.nl
E.mailadres:	info@vliegvlugmeppel.nl

